

ظهور اسلام و موقعیت اقلیت مسلمان در ژاپن (بشری انیس)

پدیدآورده (ها) : درشتی، فیروزه

علوم اجتماعی :: چشم انداز ارتباطات فرهنگی :: مهر 1382 - شماره 4

از 74 تا 82

آدرس ثابت : <http://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/294215>

دانلود شده توسط : کافی نت تخصصی نور

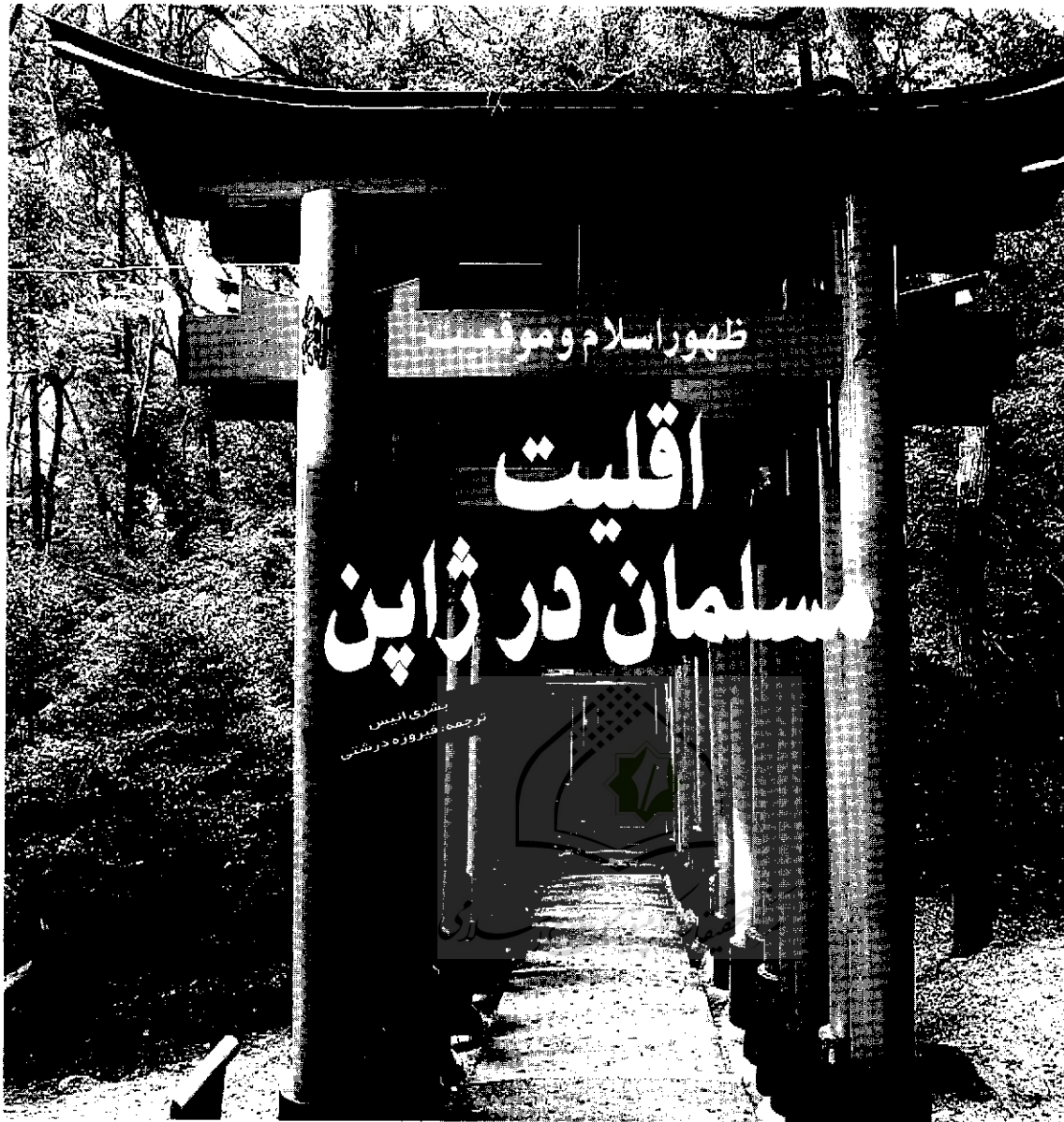
تاریخ دانلود : 21/05/1395

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

پایگاه مجلات تخصصی نور

www.noormags.ir

مقدمه

ظهور اسلام و پیدایش فرهنگ اسلامی در کشورهای مختلف تا حد زیادی به خصوصیات و ویژگی‌های فرهنگی مردمی که در این کشورها زندگی می‌کنند، برمی‌گردد. بنابراین لازم است به منظور فهم شرایط اسلام به عنوان دین در هر کشور به مطالعه پیشینه فرهنگی - اجتماعی و شرایط اجتماعی آن جامعه بپردازیم تا بتوانیم درباره چشم‌اندازهای آینده اسلام در آن جامعه تحقیق کنیم و آن را به فرهنگ ویژه و نحوه زندگی مردم آن کشور در بافت پیشینه تاریخی‌اش نسبت دهیم. در مورد ژاپن انجام این کار خیلی آسان نیست، زیرا ژاپن کشوری منحصر به فرد با فرهنگی ویژه و تاریخی خاص و متمایز است. این حقیقت، کار مطالعه و بررسی اسلام در ژاپن را بسیار دشوار و در عین حال جالب و هیجان‌انگیز کرده است.

ژاپن کشوری است که در فاصله زمانی کوتاه صدساله از یک سطح پایین حضور بین‌المللی به برجسته‌ترین جایگاه در میان ملت‌های ثروتمند، قدرتمند، صنعتی شده و متمدن دنیا رسیده است. با وجود این، ژاپنی‌ها وام‌گیرندگان فرهنگی بوده‌اند. آنها در دوران پیشامدرن از فرهنگ چینی و در دوران معاصر از فرهنگ غرب

الگوبرداری کردند. گرچه آنها مشتاقانه از فرهنگ‌های دیگر الگوبرداری کردند، اما فقط چیزهایی را از آن فرهنگ گرفتند که فکر می‌کردند مفید است و کاربرد دارد. وام‌گیری فرهنگی ژاپنی‌ها که گاهی اوقات در ظاهر فاقد تشخیص صحیح و بی‌رویه به نظر می‌رسید، حالا بعد از گذشت مدت طولانی ثابت شده است که کاملاً گزینشی و حساب شده بوده و پیشرفت‌های منتج از این الگوبرداری در تمدن ژاپنی بیشتر به دلیل این بوده که آنها آن فرهنگ‌ها را با فرهنگ خودشان تلفیق کردند و تنها تقلید مطلق و کورکورانه در کار نبوده است. با وجود عناصر متفاوت فرهنگی و هجوم افکار و عقاید جدید، ژاپنی‌ها موفق شدند به وفاق ملی دست یابند، همانطور که از ابتدا در تاریخ آنها موجود بود.

حقیقت جالب توجه در اینجا آن است که در میان مردم ژاپن بندرت رفتارهای افراطی یا تفاوت‌های قومی - نژادی و خصومت و دشمنی وجود دارد. مردم ژاپن به راحتی توانستند تازه‌واردان را جذب کنند، همانطور که طیف‌های مختلف تمدن و فرهنگ را پذیرفتند و نیز مذاهب مختلفی را که یکی بعد از دیگری به عنوان ادیان قاره آسیا معرفی شدند.

ویژگی‌های برجسته فرهنگ ژاپنی

در ژاپن دو نهاد اجتماعی حکومت می‌کنند: نظام فامیلی و نظام سیاسی. مطالعه‌ای که از طرف ماریان لوی در اوایل دهه ۱۹۵۰ منتشر شد، نشان می‌دهد که نهادهای سیاسی در ژاپن بر نهاد فامیلی اولویت دارند. به لحاظ سیاسی منبع مشروعیت امپراتور است که تنها قدرت سیاسی به شمار می‌آید، بلکه یک قدرت مذهبی نیز است. بنابراین در ژاپن هیچ درگیری‌ای میان علایق سیاسی و مذهبی وجود ندارد.

روبرت ان. باله می‌گوید که ارزش‌های حاکم در ژاپن جزئی‌انگاری و عملگرایی بودند، همان ارزش‌هایی که «موفقیت آرمایی» لازم برای جامعه را تحقق می‌بخشند. او نتیجه می‌گیرد که ارزش‌های سیاسی بر ارزش‌های دیگر تفوق دارند. ارزش‌هایی که به تحقق بخشیدن به اهداف جمعی جامعه کمک می‌کنند، بسیار با ارزش‌اند. ارزش‌های دیگر از قبیل ارزش‌های اقتصادی، اتحادی و فرهنگی، در مقایسه با ارزش‌های سیاسی در مقام دوم قرار می‌گیرند.

کار سخت تا وقتی که برای یک حاکم سیاسی انجام می‌شد، بسیار قابل احترام بود و به طور ضمنی مفهوم مذهبی داشت. ارزش‌های اقتصادی تا جایی ارزش داشتند که فعالیت‌های اقتصادی برای برآوردن اهداف سیاسی باشند.

ژاپن پیش از مدرن شدن، جامعه بسته‌ای بود. تحرک اجتماعی در نظر غیرقابل درک و مبهم و در واقع عملاً غیرممکن بود. این معرف یک نظام موروثی انعطاف‌ناپذیر حرفه‌ای است. حتی امروز هم انتخاب شغل محدودیت دارد، مگر اینکه تصمیم آن از خیلی پیشتر از دوره تحصیلات رسمی گرفته شود.

روت‌بندیکت، انسان‌شناس، دو ویژگی متمایز و برجسته را در فرهنگ ژاپنی مشخص کرده است: یکی «اهمیت سلسله مراتب» و دیگری «مفهوم وظیفه». سلسله مراتب در فرهنگ ژاپن امری کاملاً صحیح در نظر گرفته و فرض می‌شود که برای سامان دادن به هر گروه اجتماعی لازم است؛ چه آن گروه، یک گروه فامیلی باشد، چه یک گروه اقلیتی و چه گروهی ملی. اخلاق و رفتار شخصی در زندگی با وظایف اجتماعی هدایت می‌شوند.

ژاپنی‌ها خودشان را بدهکاران به دوران و اعصار می‌دانند. مردان نه تنها به گذشته بدهکارند، بلکه به امپراتور، ملت، شریکان و معلمان خود نیز بدهکارند. وظیفه هر کسی است که با سخت کار کردن، لطف ولی نعمتان خود را جبران کند، اما این قرض مادام‌العمر است و هرگز نمی‌تواند کاملاً پرداخت شود.

تا جایی که مذهب مورد توجه باشد، ژاپنی‌ها سه آیین عمده دارند که در طول تاریخ ژاپن وجود داشته‌اند، یعنی آیین شینتو، آیین بودا و آیین کنفوسیوس. ژاپنی‌ها به طور کلی تفاوت‌های میان آنها را پذیرفته‌اند، در عین حال اعتقاد دارند که این افراد شخصیت‌های مهم «مذهب ژاپنی»‌اند.

هر سه این نظام‌های فکری آنچنان استادانه و با ظرافت در اذهان مردم درهم تنیده‌اند که اکثر ژاپنی‌ها حتی امروز آگاهانه یا ناآگاهانه به طور همزمان پیرامون این آموزه‌هایند و هیچ کدام از آنها کاملاً نادیده گرفته نمی‌شوند.

مسیحیت در سال ۱۵۴۹ وارد ژاپن شد. در ابتدا روحانیان بودایی در مقابل آن مقاومت و حاکمان، آن را ممنوع اعلام کردند. با وجود این، کار تبلیغی [درباره دین مسیح] در خفا ادامه داشت. بعدها، در پی کودتای سیاسی ۱۸۶۸ - که با عنوان بازگشت میجی شناخته می‌شود - که راه برای رهبران جدید و سیاست‌های افراطی باز شد،

ژاپن به سمت مدرنیزاسیون پیش رفت و مسیحیت هم راه خود را پیدا کرد. بعد از جنگ جهانی دوم و همزمان با اشغال ژاپن در سال ۱۹۴۵ مسیحیت تعداد زیادی موافقان اخلاقی و عمده پیدا کرد. ژنرال مک آتور علاقه وافری به ترویج و تبلیغ ایمان داشت و به جنبش تبلیغ دین مسیحیت تا حدی که امکان داشت، کمک کرد.

نیروهای متفقین در زمینه مذهب دو هدف نهایی داشتند: حذف ایده‌های ملت‌پرستانه و ماده‌باورانه (ماتریالیستی) و بنیان گذاشتن اصل آزادی مذهبی. آنها قانون اساسی جدیدی تدوین کردند که در نهایت از طرف امپراتور رسماً اعلام شد. مفادی از این قانون که بخصوص باین در ارتباط است، یعنی ماده ۱۴ «تبعیض در روابط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را به دلیل دین ممنوع می‌کند؛ ماده ۱۹ بیان می‌دارد: «آزادی فکر و اندیشه و وجدان نباید نقض شود»؛ ماده ۲۰ «آزادی مذهب و جدایی کلیسا و دولت» را تضمین می‌کند و ماده ۸۹ «استفاده از سرمایه‌های ملی را برای اهداف دینی» ممنوع می‌سازد.

امروز ژاپنی‌ها آزادی کامل در انتخاب دین دارد. با وجود این که سه دین عمده، یعنی آیین شینتو، بودا و مسیحیت در کشور وجود دارند، بسیاری از مذاهب جدید بدون هیچگونه دشمنی و تعصب به کار بسته می‌شوند.

طبق تحقیقی که وزارت علوم ژاپن انجام داده و در سال ۱۹۷۹ منتشر شده است، اعداد و ارقام زیر در رابطه با ادیان مختلف و طرفداران آنها نقل شده است: آیین شینتو ۹۸۵۴۵۷۰۲، بودیسم ۸۸۰۲۰۸۸۰، مسیحیت ۹۵۰۴۹۱ و بقیه مذاهب ۱۳۷۲۹۳۷۶ پیرو دارند که در مجموع ۲۰۱۲۴۶۴۵۰ نفر می‌شود. اما از سوی دیگر رقم واقعی جمعیت ژاپن در سال ۱۹۷۹ تنها ۱۱۵۱۷۰۰۰۰ نفر بود. این ارقام که در مقابل هر یک از مذاهب آمده است، براساس گزارش‌هایی است که به وسیله اشخاص رسمی که دولت ژاپن آنها را تعیین کرده، انجام شده است.

تفاوت میان جمعیت کل مذاهب مختلف و جمعیت واقعی ژاپن در سال ۱۹۷۹ نشان‌دهنده این حقیقت است که هر ژاپنی بالغ حداقل دو مذهب مختلف و گاهی اوقات حتی سه مذهب را به طور همزمان پذیرفته است. ژاپنی‌ها که در بی‌اثر کردن افراط‌گرایی‌ها و پذیرش ایدئولوژی‌های مختلف و عمل کردن براساس نیازها و منافع خود مشهورند، ذهنی باز و ایدئولوژی‌هایی میان‌روانه و آزاداندیشانه دارند. این رفتار در اعمال مذهبی آنها هم کاملاً مشهود است. مثل معروفی است که می‌گوید یک ژاپنی به عنوان یک شینتو به دنیا می‌آید، وقتی ازدواج می‌کند به کلیسای مسیحی می‌رود و وقتی می‌میرد، مراسم تدفین او مطابق آیین و مراسم بودایی انجام می‌شود.

با وجود این که از آماري که به وسیله ابوبکر موریموتو در بالا ذکر شد، پانزده سال می‌گذرد، اما این آمار نسبت پراکندگی جمعیت را در ژاپن به لحاظ مذهبی نشان می‌دهد. طبق آمار سازمان ملل در سال ۱۹۹۲ جمعیت ژاپن بالغ بر ۱۲۴۴۹۱۰۰۰ نفر است که افزایش بالغ بر ۹۳۲۱۰۰۰ نفر را در سیزده سال گذشته [از سال ۱۹۷۹] نشان می‌دهد. توزیع جمعیت در میان ادیان مختلف نیز در این مدت تغییر کرده است.

متأخرترین منبع - مقاله‌ای با عنوان تاریخ اسلام در ژاپن - که در اینترنت موجود است، نشان می‌دهد که حدود ۸۰ درصد جمعیت ژاپن به بودیسم یا شینتو اعتقاد دارند و کمتر از ۷/۰ درصد مسیحی‌اند.

نتایج اخیر یک نظر سنجی که به وسیله ماهنامه آپینین (Opinion)

*** تفاوت میان جمعیت کل مذاهب مختلف و جمعیت واقعی ژاپن در سال ۱۹۷۹ نشان‌دهنده این حقیقت است که هر ژاپنی بالغ حداقل دو مذهب مختلف و گاهی اوقات حتی سه مذهب را به طور همزمان پذیرفته است. ژاپنی‌ها که در بی‌اثر کردن افراط‌گرایی‌ها و پذیرش ایدئولوژی‌های مختلف و عمل کردن براساس نیازها و منافع خود مشهورند، ذهنی باز و ایدئولوژی‌هایی میان‌روانه و آزاداندیشانه دارند. این رفتار در اعمال مذهبی آنها هم کاملاً مشهود است.**

شروع به رشد کرد. بنابراین فقط پس از جنگ جهانی دوم است که ما حضور قابل ملاحظه یک اقلیت مسلمان را در ژاپن ملاحظه می کنیم و بعدها وقتی جوانان ژاپن به کشورهای عرب و دیگر کشورهای مسلمان سفر کردند، رونق گرفت. با توجه به همین مسئله دانشگاه الازهر در مصر سهم بزرگی در این امر داشت و بورس های تحصیلی و تسهیلات دیگر برای مسلمانان ژاپنی برای تحصیلات بالاتر در مؤسسه های معتبر را فراهم آورد. بسیاری از کشورهای مسلمان دیگر، از جمله عربستان سعودی، پاکستان، ایران، لیبی، مالزی و اندونزی امکانات تحصیلی برای مسلمانان ژاپنی را گسترش دادند، در همین حال سفارتخانه های آنها در ژاپن از فعالیت های اسلامی در این کشور حمایت می کردند.

شکوفایی دیگر اسلامی در سال ۱۹۷۳ پس از شوک نفتی به وقوع پیوست. آن موقع، نخستین باری بود که رسانه های ژاپنی به اهمیت کشورهای مسلمان صادر کننده نفت در اقتصاد ژاپن پی بردند و بیشتر درباره آن تبلیغ کردند. این امر سبب شد که بسیاری از ژاپنی ها بخواهند درباره اسلام به عنوان یک دین بیشتر بدانند و برای نخستین بار آنها این فرصت را پیدا کردند که از تلویزیون هایشان صحنه هایی از مناسک حج را در مکه ببینند، صدای اذان را بشنوند و به قرائت قرآن گوش فرادهند.

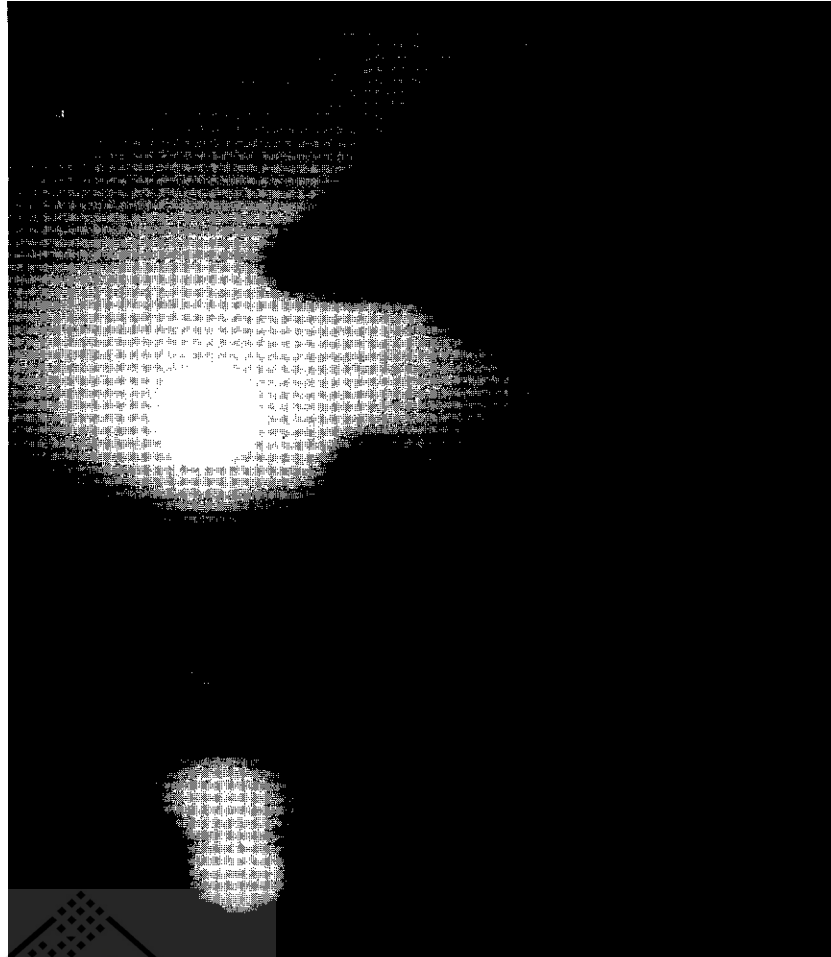
انقلاب ایران در سال ۱۹۷۹ آگاهی از اسلام را (در ژاپن) افزایش داد و علاقه عمیقتری به مطالعات اسلامی پدید آمد. محققان و سیاستمداران ژاپنی که تا آن زمان برای دستیابی به اطلاعات درباره اسلام و شرق میانه به محققان آمریکایی و اروپایی تکیه داشتند، فهمیدند که برای دستیابی به درک بهتری از اسلام، مطالعات اسلامی باید توسط خود محققان ژاپنی انجام گیرد و این امری غیرقابل اجتناب است. متعاقب آن مؤسسه «فرهنگ شرقی» در دانشگاه توکیو شروع به تحقیق روی پروژه «شهرنشینی در اسلام ۱۹۹۰-۱۹۸۸» کرد. این دانشگاه همایش هایی تشکیل داد و نتایج این همایش ها را منتشر کرد.

اخیرا تحقیق درباره اسلام پیشرفت قابل توجهی در ژاپن داشته است. برای مثال هیونشا، یک شرکت انتشاراتی مهم در ژاپن کتابی با عنوان واژه نامه اسلام به زبان ژاپنی منتشر کرده است. این کتاب حاصل چهار سال تحقیق نزدیک به ۱۰۰ محقق ژاپنی در زمینه اسلام است.

مسجد های ژاپن

نخستین مسجد در ژاپن در سال ۱۹۰۵ در ایزومی اوکسو به وسیله سربازان مسلمانی که در اسارت روسیه بودند، بنا شد. دومین مسجد در شهر کوبه ابتدا در سال ۱۹۱۴ ساخته و سپس در سال ۱۹۳۵ بازسازی و مرمت شد. این مسجد را تاجران هندی، ترک و عرب بنیان نهادند. سومین مسجد را مسلمانان تاتار در سال ۱۹۳۸ در توکیو بنا کردند. این مسجد، مسجد جامع بود و در سال ۱۹۶۸ برای بازسازی، خراب شد. به علاوه مسجد های دیگری وجود دارند که کنگره اسلامی ژاپن در توکیو و شینجیکو بنا نهاده است. مسجد کوبه یک محل وقفی است که به وسیله یک هیئت مدیره اداره می شود. در حال حاضر پنج مسجد قدیمی در ژاپن وجود دارد، سه مسجد در توکیو، یکی در کوبه و یکی هم در ناگویا.

در شرایط کنونی تعمیر و بازسازی مسجد توکیو به دلیل اهمیت آن در گذشته و آینده برای جامعه مسلمانان در ژاپن به طور جدی مورد توجه قرار گرفته است. مرکز اسلامی ژاپن در برنامه ریزی هایش بسیار فعال است. بیست سازمان اسلامی و چهل و پنج مؤسسه دیگر در ژاپن از این پروژه حمایت می کنند. سفیران کشورهای مسلمان که در ژاپن

انجام شده است، نشان می دهد که در واقع یک نفر از هر چهار ژاپنی به هیچ دین مشخصی عقیده ندارد. فقدان ایمان بیشتر در میان جوانان ژاپنی که در ۲۰ تا ۳۰ سالگی به سر می برزند، مشاهده می شود که با میزان هشدار دهنده ای از بی ایمانی و الحاد که به ۸۵ درصد می رسد، همراه است.

اسلام در ژاپن

طبق نظر ابوبکر موریموتو، تاریخ نگار اسلام در ژاپن، مردم ژاپن ابتدا در سال ۱۸۷۷ اسلام را به عنوان بخشی از ادیان غربی شناختند. در همان زمان تاریخ زندگی محمد(ص) به ژاپنی ترجمه شد و اسلام در محافل فکری ژاپن جایگاهی یافت. تماس بعدی در سال ۱۸۹۰ بود؛ وقتی که ترکیه عثمانی یک کشتی نیروی دریایی خود را برای مأموریت حسن نیت به ژاپن فرستاد و این خبر از دوره جدیدی در روابط میان دو کشور می داد.

زندگی اجتماعی مسلمانان [در ژاپن] نخست با ورود چند صد پناهنده مسلمان ترکمن، ازبک، تاجیک، قرقیز، قزاق و دیگر پناهندگان ترک - تاتار مسلمان از آسیای مرکزی و روسیه در پی انقلاب بلشویکی طی جنگ جهانی اول شکل گرفت.

طی جنگ جهانی دوم، دولت نظامی از طریق مؤسسه ها و مراکز تحقیقاتی اسلام و دنیای مسلمانان یک «شکوفایی اسلامی» در ژاپن ایجاد کرد که حضور جوامع بزرگ مسلمان را که ارتش ژاپن در چین و آسیای جنوب شرقی آن را به تصرف در آورده بود، تشویق می کرد. طبق گفته ابوبکر موریموتو طی سال های ۱۹۴۳-۱۹۳۵ بیش از صد کتاب و مجله در ژاپن درباره اسلام منتشر شد.

در سال ۱۹۵۲ نخستین سازمان اسلامی با عنوان «انجمن مسلمانان ژاپن» در ژاپن شکل گرفت که دور تازه ای را برای تبلیغ اسلام در ژاپن فراهم آورد. تقریباً در همان زمان، استقلال پس از جنگ کشورهای مسلمان آسیا و آفریقا اتفاق افتاد و تبادلات دیپلماتیک، اقتصادی و فرهنگی میان این کشورها و ژاپن به سرعت

*** اخیراً تحقیق درباره اسلام پیشرفت قابل توجهی در ژاپن داشته است. برای مثال هیونشا، یک شرکت انتشاراتی مهم در ژاپن کتابی با عنوان واژه نامه اسلام به زبان ژاپنی منتشر کرده است. این کتاب حاصل چهار سال تحقیق نزدیک به ۱۰۰ محقق ژاپنی در زمینه اسلام است.**

به سر می برند نیز علاقه زیادی به این پروژه از خود نشان داده اند. اخیراً دیپارتمان ترکی در امور مذهبی، اقدامات، اولیه برای اجرای این طرح را انجام داده است. طرحی زیبا برای بازسازی این مسجد آماده و قراردادی با یک شرکت ساختمانی معروف در ژاپن امضا شده است. مساحت این پروژه شامل ۷۲۴ مترمربع برای مسجد، تالار و محل اقامت امام جماعت مسجد است.

هزینه پیش بینی شده برای اجرای این پروژه تقریباً ۱۰ میلیون دلار آمریکاست. انتظار می رود بازسازی این مسجد مرکزی و مهم، نیازهای جاری جامعه مسلمانان توکیو را که دائم در حال افزایش است، برآورده کند.

ترجمه قرآن مجید

جدای از ساخت مسجد در ژاپن، کار ترجمه قرآن مجید به زبان ژاپنی هم پیشینه ای طولانی دارد. در آغاز به دلیل کمی تعداد محققان مسلمان ژاپنی، مسلمانان ژاپن نمی توانستند از عهده این مهم برآیند. با وجود این، این شکاف به وسیله ژاپنی های غیرمسلمان پرشد. در یک دوره زمانی از ۱۹۲۰ تا ۱۹۷۰ پنج ترجمه مختلف از قرآن به زبان ژاپنی در ژاپن منتشر شد. طبق نظر ابوبکر موریمونو، نخستین ترجمه ژاپنی از قرآن در سال ۱۹۲۰ در دو جلد و در یک مجموعه کامل پانزده جلدی از متون دینی و مذهبی جهان منتشر شد. کیو ایچی، مترجم این اثر یک غیرمسلمان فارغ التحصیل از دانشکده ادبیات دانشگاه توکیو بود.

او همچنین یک زندگینامه با عنوان محمد(ص) منتشر کرد. وی تسلط فوق العاده ای به زبان انگلیسی داشت و از ترجمه های انگلیسی قرآن برای این منظور استفاده کرد. دومین ترجمه ژاپنی قرآن در سال ۱۹۳۸ منتشر شد و ژاپنی های غیرمسلمان آن را از نو ترجمه کردند. این اثر در یک جلد و با عنوان قرآن، کتاب اسلام منتشر شد. سومین ترجمه ژاپنی قرآن در سال ۱۹۵۰ منتشر شد. این بار هم مترجم آن یک ژاپنی غیرمسلمان به نام شومی اوکاوا بود. در سال ۱۹۵۷ ترجمه دیگری از قرآن مجید (به زبان های ژاپنی) منتشر شد که در سه جلد جداگانه بود و مستقیماً از متن عربی ترجمه شده بود. مترجم این قرآن یک محقق ژاپنی غیرمسلمان به نام تشیهیکو ایزتسو بود که با زبان عربی کاملاً آشنا بود. پنجمین ترجمه ژاپنی قرآن در سال ۱۹۷۰ منتشر شد. این ترجمه کار مشترک دو محقق

غیرمسلمان بود که استاد دانشگاه ازاکا در بخش مطالعات خارجی بودند. آنها هم قرآن را از عربی ترجمه کردند.

سرانجام یک مسلمان ژاپنی به نام حاجی عمر میتا در سال ۱۹۷۲ امر ترجمه قرآن مجید به زبان ژاپنی را با همکاری انجمن جهان اسلام در شهر مکه عربستان سعودی برعهده گرفت. این تنها ترجمه ژاپنی از قرآن است که در آن هر آیه در متن عربی معادل ژاپنی خود را دارد و یادداشت های مبسوطی به عنوان تفسیر قرآن را به طور جداگانه آورده است.

نقش سازمان های اسلامی در ژاپن

تبلیغ و ترویج اسلام در ژاپن با بنیاد نهادن سازمان های اسلامی تقویت می شود، سازمان هایی که نتیجه طبیعی فعالیت های جوامع مسلمان در این کشور است. از وقتی جوامع اسلام (در ژاپن) پا گرفتند، ضرورت بهبود روابط اجتماعی در درون جامعه مسلمانان و نیز خارج از آن کاملاً احساس شد و مسلمانان ژاپنی سعی کردند بنیانی را ایجاد کنند که با تکیه بر آن بتوانند فعالیت های مذهبی شان را انجام دهند.

مسلمانان علاوه بر ساختن مسجد، سازمان های اسلامی را برای اداره و کنترل این کارکردها به وجود آوردند. تقریباً هر شهر بزرگ در ژاپن یک سازمان، انجمن یا مرکز اسلامی دارد. مرکز اسلامی ژاپن در توکیو برآورد می کند که تقریباً پنجاه انجمن اسلامی در سراسر ژاپن وجود دارند. در میان این انجمن ها برخی کوچک اند و تنها به عنوان نقطه ارتباطی جامعه مسلمانان (ژاپن) عمل می کنند و بقیه بسیار مهمند. حجم و کارکرد این سازمان ها مطابق با نیاز جامعه مسلمانان در آن منطقه است.

کانون سازمان های اسلامی در ژاپن، توکیو است. از آنجا که توکیو پایتخت ژاپن و مرکز فعالیت های بین المللی است، تجمع جمعیت مسلمان در این شهر از همه جای ژاپن بیشتر است. تنها در توکیو بیشتر از بیست سازمان اسلامی وجود دارند که نقش فعالی برای برآوردن نیازها و ضرورت های جامعه مسلمانان دارند.

مؤسسه ها و انجمن های بومی اسلامی در ژاپن

- مرکز اسلامی ژاپن
 - هیئت اسلامی ژاپن
 - جمعیت اسلامی ژاپن
 - جامعه فرهنگی اسلامی
 - حزب رفاه و بنیاد فاتحه
 - انجمن مسلمانان ژاپن
 - سازمان اسلامی ژاپن
 - فدراسیون دوستی اسلامی ژاپن
 - مجمع اسلامی ژاپن
 - شورای مساجد ژاپن
 - انجمن دانشجویان مسلمان (خارجی) ژاپن
 - انجمن های زنان مسلمان
 - انجمن بین المللی زنان مسلمان ژاپن
 - شورای زنان مسلمان
 - انجمن مسلمانان الهدی
- سازمان هایی که به وسیله کشورها و هیئت های اسلامی اداره می شوند:

- مؤسسه اسلامی - عربی
- انجمن فرهنگی عرب
- انجمن ترکیه ای ژاپن
- مرکز اسلامی اندونزیایی ها

*** در شرایط کنونی
تعمیر و بازسازی
مسجد توکیو به
دلیل اهمیت آن در
گذشته و آینده
برای جامعه
مسلمانان در ژاپن
به طور جدی مورد
توجه قرار گرفته
است. مرکز اسلامی
ژاپن در
برنامه ریزی هایش
بسیار فعال است.
بیست سازمان
اسلامی و چهل و
پنج مؤسسه دیگر
در ژاپن از این
پروژه حمایت
می کنند.**

- انجمن مسلمانان آفریقایی در توکیو
دسته‌بندی مؤسسه‌های ژاپن در سایر مناطق که بیش از یک
مؤسسه اسلامی دارند، به قرار زیر است:

کیوتو

- مسجد اسلامی ژاپن
- انجمن دوستی اسلامی ژاپن
- انجمن مسلمانان کیوتو

اوزاکا

- دعوت اسلامی اوزاکا
- جامعه اسلامی کاسایی
- انجمن مسلمانان اوزاکا

کاناگوا

- مرکز آموزش و اطلاعات اسلامی
- سازمان محققان پاکستانی
- اوداوارا کوکوسایی - کان

آیچی

- انجمن مسلمانان توپاهاشی
- انجمن اسلامی ناگویا
- مرکز آیچی بونکا

شیزوکا

- اخبار مسلمانان ژاپن
- انجمن دانشجویان مسلمان شیزوکا

هوکایدو

- مرکز فرهنگ اسلامی هوکایدو
- جامعه اسلامی هوکایدو

برخی از سازمان‌ها و مؤسسه‌هایی که از آنها در بالا نام برده شد، به دلیل نقش فعالشان در تبلیغ اسلام و خدماتی که به جامعه مسلمانان ارائه می‌دهند، در ژاپن بسیار شناخته شده‌اند. در ادامه فعالیت‌های ۵ سازمان از این سازمان‌ها شرح داده می‌شود:

انجمن مسلمانان ژاپن

طبق گفته ابوبکر موریموتو، نخستین سازمان مسلمانان در ژاپن قبل از جنگ جهانی دوم با نام سازمان اسلامی بزرگ ژاپن پدید آمد. این سازمان تا زمان اشغال ژاپن در سال ۱۹۴۵ در پی منافع جامعه مسلمانان بود. زیرا بعد از جنگ جهانی دوم از آنجا که نیروهای ارتش آمریکا اداره کشور را به دست گرفتند، مردم ژاپن مرحله جدیدی از فرهنگ و مذهب را تجربه کردند. با آن که سازمان اسلامی بزرگ ژاپن از طرف حکومت توقیف و از فعالیت بازداشته شد، اما مسلمانان ژاپن تلاش‌شان را متوقف نکردند و به فعالیت‌های دینی خود ادامه دادند. یک سازمان خصوصی با نام انجمن مطالعات اسلامی تشکیل شد که تأکید بیشتری بر فعالیت‌های آموزشی داشت تا تبلیغات دینی و مذهبی برای این که تا بتواند تحت قوانین نظامی به کار خود ادامه دهد.

بعد از ایجاد تغییراتی در قانون اساسی که آزادی دینی را مجاز می‌شمرد، علاقه آمریکایی‌ها برای تبلیغ مسیحیت نمودار شد و مردم ژاپن نسبت به ادیان جدید، از جمله اسلام پذیرا تر شدند. مسجد توکیو به مرکزی برای تجمعات اجتماعی و مذهبی مسلمانان تبدیل شد و برخی مسلمانان مخلص و پرشور و حال. موفق به ایجاد انجمن جدیدی برای مسلمانان ژاپنی شدند. این انجمن که «انجمن مسلمانان ژاپن» نام داشت، در سال ۱۹۵۲ تأسیس شد. اهداف و مقاصد اصلی این انجمن تلاش برای ترویج و تبلیغ اسلام در ژاپن بود، همچنین تلاش برای ایجاد رابطه و حسن همجواری و دوستی با

* طبق گفته ابوبکر موریموتو، نخستین سازمان مسلمانان در ژاپن قبل از جنگ جهانی دوم با نام سازمان اسلامی بزرگ ژاپن پدید آمد. این سازمان تا زمان اشغال ژاپن در سال ۱۹۴۵ در پی منافع جامعه مسلمانان بود. زیرا بعد از جنگ جهانی دوم از آنجا که نیروهای ارتش آمریکا اداره کشور را به دست گرفتند، مردم ژاپن مرحله جدیدی از فرهنگ و مذهب را تجربه کردند. با آن که سازمان اسلامی بزرگ ژاپن از طرف حکومت توقیف و از فعالیت بازداشته شد، اما مسلمانان ژاپن تلاش‌شان را متوقف نکردند و به فعالیت‌های دینی خود ادامه دادند.

کشورهای مسلمان و در نتیجه مشارکت در صلح جهانی.
طبق توصیف ابوبکر موریموتو، دستاوردهای اصلی انجمن ژاپن به شرح زیر است:

۱ - این انجمن برای ایجاد فرصت‌های تحصیلی برای جوانان ژاپنی با چند کشور اسلامی وارد مذاکره شده است. حاجی عمرمیتا، رئیس انجمن موفق شد جوانان ژاپنی را به این دانشگاه‌ها بفرستد و به این طریق تنها شناختی از اسلام به دست آوردند و زبان عربی را آموختند. دولت ژاپن این انجمن را در سال ۱۹۶۸ به رسمیت شناخت.

۲ - انجمن موفق شد قطعه زمینی به مساحت ۷۵۸۵ مترمربع برای قبرستان مسلمانان در نزدیکی شرق توکیو خریداری کند. این یک نیاز ضروری برای جامعه مسلمانان ژاپنی است، زیرا برای آنها قابل قبول نیست که اجسادشان سوزانده شوند. طبق سنت، در ژاپن اجساد مردگان بر اساس آموزه‌های بودایی و قوانین حکومتی سوزانده می‌شوند.

۳ - ابوبکر موریموتو به عنوان رئیس انجمن در سال ۱۹۷۱ یک کلاس تدریس زبان عربی ایجاد کرد که در محل انجمن برگزار می‌شد و هم مسلمانان می‌توانستند در آن شرکت کنند، هم غیرمسلمانان.

۴ - انجمن، سرمایه لازم برای انتشار قرآن به زبان ژاپنی را که حاجی عمرمیتا آن را ترجمه کرده بود از مجمع جهانی مسلمانان در مکه دریافت کرد که هم مسلمانان خارجی و هم مسلمانان ژاپنی آنرا خوانده و مورد تجدیدنظر قرار داده‌اند. در سال ۱۹۷۲، ۵ هزار نسخه از این قرآن به بازار آمد. در سال ۱۹۷۳ انجمن، ۲۳۸۸ نسخه از این قرآن را در کشور منتشر کرد.

این انجمن به طور فعال اسلام را در کشور تبلیغ و مجالس سخنرانی، نشست و ترحیم برگزار می کند و کسانی را که تازه به اسلام گرویده اند، هدایت و راهنمایی می کند. این انجمن رابطه بسیار نزدیکی با مسلمانان ژاپن و همچنین مسلمانانی که از ژاپن دیدار می کنند، برقرار می سازد.

مرکز اسلامی ژاپن

مرکز اسلامی ژاپن باقیمانده مرکز اسلامی بین المللی است که در سال ۱۹۶۶ پایه گذاری شد. این مرکز که اکنون در حال فعالیت است، در سال ۱۹۷۴ سازماندهی مجدد شد. این مرکز یک سازمان غیرسیاسی و غیراقتصادی است و به هیچ گروه و ملیت خاصی وابسته نیست. هیئت مدیره و اعضای مرکز اسلامی از ملیت های مختلفی مانند اعراب، پاکستانی ها، ترک ها و ژاپنی هیند. ساختمان جدید مرکز اسلامی را دکتر موسی عمر، سفیر سابق سودان در ژاپن طراحی کرد و در سال ۱۹۸۲ با صرف یک میلیون دلار آمریکا ساخته شد. این محل سومین مکان مهم برای فعالیت های اسلامی در ژاپن بعد از مسجد کوبه و مسجد توکیوست و در متمرکز کردن و سازماندهی فعالیت های پراکنده مسلمانان در کشور بسیار موفق بوده است. این ساختمان برای کارهای اسلامی با کارکردهای مختلف اعم از: مطالعه و تحقیق، کتابخانه، نماز، سخنرانی، تحصیل، تأمین هزینه، سرپرستی و رسیدگی به امور مسلمانان نیازمند، آموزش و روابط عمومی ساخته شده است.

این مرکز، تبلیغ اسلام و از میان برداشتن سوءتفاهم ها را هدف اصلی خود قرار داده است که در میان تبلیغات وسیع غرب علیه اسلام یک ترجیح ضروری است. هدف اصلی مرکز کارهای تبلیغی است و به همین منظور مبلغانی را آموزش داده است که آنها را به سراسر ژاپن می فرستد. به منظور رفع معضل در دسترس نبودن ادبیات اسلامی به زبان ژاپنی، این مرکز سالانه بیش از سیصد هزار کتاب در ژاپن چاپ و منتشر می کند. همچنین انجمن، سالانه بیش از ۳۰ عنوان کتاب و جزوه به زبان ژاپنی تألیف و ترجمه و آنها را در مؤسسه های آموزشی سازمان های مسلمانان و غیرمسلمانان در سراسر ژاپن منتشر می کند. انجمن، همچنین از انتشار آثار با موضوعات اسلامی که به وسیله محققان مسلمان و غیرمسلمان تألیف شده باشند، حمایت می کند.

اخیراً جوانان و بازرگانان ژاپنی علاقه زیادی نسبت به ادبیات اسلامی از خود نشان داده اند و در نتیجه تقاضا برای ادبیات اسلامی در ژاپن به شدت افزایش یافته است.

انجمن السلام، تنها مجله ژاپنی زبان است که پس از پانزده سال از تاریخ انتشار، اکنون به دلیل مقالات علمی و تحقیقی اش که به وسیله محققان مشهور و برجسته اسلامی نوشته می شود، کاملاً شناخته شده است. این مجله همچنین به موضوعات خاصی درباره اقتصاد اسلامی، هنر معماری اسلامی، مشکلات اقلیت های مسلمان و آزادی دینی و ... می پردازد. یکی از فعالیت های عمده مرکز، برگزاری سمینار، همایش و جلسات بحث و مناظره است که به عنوان بخشی از کار تبلیغی در سراسر ژاپن انجام می دهد. این برنامه ها در جلب توجه مردم ژاپن، بخصوص روشنفکران و متفکران بسیار مفید و مؤثر بوده است.

این مرکز هفته ای دو روز کلاس های رایگان به زبان عربی برگزار می کند که شامل کلاس های قرآن و حدیث است و همچنین کلاس نماز برای بچه ها. مرکز، همچنین سخنرانی های آزاد درباره اسلام را در مدرسه های ژاپنی و انگلیسی زبان ترتیب می دهد. همچنین یک کتابخانه مرجع ایجاد کرده است. مرکز، یک مهد کودک هم داشت که

به دلیل کمبود بودجه تعطیل شد. مرکز اکنون می کوشد یک مدرسه اسلامی تأسیس کند که در حال حاضر نیاز اصلی جامعه اسلامی در ژاپن است. مرکز همچنین خدماتی برای گرایش به اسلام و ازدواج مسلمانان ارائه می دهد.

جامعه فرهنگی اسلامی ژاپن

جامعه فرهنگی اسلامی در سال ۱۹۷۴ توسط ابوبکر موریموتو پایه گذاری شد؛ یک سازمان فرهنگی که هدفش تشویق و تبلیغ فرهنگ اسلامی در میان مسلمانان جهان است. جامعه فرهنگی بر چاپ و نشر آثار اسلامی و ترجمه آنها به زبان ژاپنی از زبان عربی، انگلیسی و زبان های دیگر تمرکز کرده است. جامعه صدها عنوان کتاب از سازمان های اسلامی خارج از ژاپن به منظور ترجمه و چاپ و نشر آنها در ژاپن دریافت می کند. «میعادگاه فرهنگ اسلامی»، مجله این مرکز، تفهیم اسلام در ژاپن را مدنظر قرار داده است.

مجمع اسلامی ژاپن

این سازمان تحت رهبری دکتر شوایکی فوتاکی، پزشک اهل توکیو که در سال ۱۹۷۴ به اسلام گروید، پایه گذاری شد. او مؤسس و سرمایه گذار اصلی کلینیک سلطنتی و کلینیک سلطنتی جامعه پزشکی در توکیوست که خدمات وافر به مسلمانان ژاپنی ارائه داده است. بعد از مارس ۱۹۷۵ صدها نفر در توکیو به اسلام گرویدند. طی شش ماه تعداد تازه مسلمان شده ها در ژاپن به ۱۱۷۵ نفر رسید. در سال ۱۹۷۹ مجمع اسلامی ژاپن با حدود ۳۰ هزار عضو بزرگترین سازمان مسلمانان در ژاپن شد. مجمع مسجد جدید خود را تأسیس و ساختمان مؤسسه اسلامی ژاپن را در سال ۱۹۸۰ پایه گذاری کرد.

حزب رفاه و بنیاد فاتحه

بنیاد فاتحه در سال ۱۹۷۷ در پی تلاش برای سازماندهی فعالیت های مسلمانان ژاپنی در سطح ملی شکل گرفت. محل این سازمان اکنون از توکیو به کیوتو منتقل شده است. این بنیاد در نوامبر سال ۱۹۷۹ با اعتقاد به اینکه آموزش قرآن کریم تنها منبعی است که می تواند همه ادیان و مذاهب را با هم متحد کند، اقدام به تأسیس مؤسسه قرآن کریم کرد. آنها معتقدند حقیقت غایبی که قرآن آن را آشکار کرده است، می تواند برای مردم ژاپن که معتقدند منبع و خاستگاه دین شینتو هم از همان حقیقت نشأت گرفته است، کاربرد داشته باشد.

جنبش تبلیغی در ژاپن

فعالیت های تبلیغی عمدتاً به وسیله مرکز اسلامی ژاپن، انجمن مسلمانان ژاپن، دعوت اسلامی (در کوبه)، مرکز آموزش اسلامی (در توکاشیما)، جماعت تبلیغ (از پاکستان) و دعوت به جامعه اسلامی (از لیبی) انجام می شود. مجمع جهانی مسلمانان هم در این زمینه بسیار فعال بوده است. ابزار تبلیغی که اکثر سازمان های اسلامی، بخصوص مرکز اسلامی ژاپن از آن بهره می گیرند، عبارتند از: ترتیب دادن جلسات سخنرانی، بحث و مناظره، همایش و گردهمایی در سراسر ژاپن، توزیع رایگان آثار اسلامی در مدرسه ها و دانشگاه ها، شرکت فعال در گفت و گوی بین ادیان که تقریباً در تمام استان های ژاپن انجام می گیرد، فعال سازی انجمن های اسلامی دانشجویان مسلمان در دانشگاه ها که اغلب اقدام به برگزاری نماز جماعت می کنند، برگزاری نمازهای عید و برگزاری اردوهایی که طی آن دانشجویان سعی می کنند با دور هم جمع شدن، شناخت و فهم خود را از آموزه ها و تعالیم اسلامی بهبود بخشند و رابطه برادری را در بین مسلمانان تقویت کنند.

تازه ترین گرایش ها به تغییر مذهب

در ژاپن اکثر کسانی که مسلمان به دنیا می آیند، خارجی هایی اند

*** مرکز اسلامی ژاپن باقیمانده مرکز اسلامی بین المللی است که در سال ۱۹۶۶ پایه گذاری شد. این مرکز که اکنون در حال فعالیت است، در سال ۱۹۷۴ سازماندهی مجدد شد. این مرکز یک سازمان غیرسیاسی و غیراقتصادی است و به هیچ گروه و ملیت خاصی وابسته نیست.**

مدت سه ماه کار کنند و می‌توان این دوره را برای یک دوره سه ماهه دیگر تمدید کرد. در مواردی که ازدواج موفق باشد، ویزای کار برای مدت یکسال دیگر تمدید می‌شود. اقامت دائم بعد از بیست سال به آنها داده می‌شود، به شرطی که در این مدت مرتکب هیچ جرمی نشوند و برای دولت مفید باشند.

توزیع جغرافیایی جمعیت مسلمانان در ژاپن

پایتخت و بزرگترین شهر ژاپن، توکیو است که مرکز مالی و تجاری کشور محسوب می‌شود. اکثر جمعیت مسلمانان ژاپن در توکیو متمرکز شده‌اند. شهرهای مهم دیگر که مسلمانان در آن تجمع کرده‌اند از این قرار است: اوزاکا شهر بندری مهمی که یک فرودگاه بین‌المللی مهم هم در آن واقع شده است، یوکوهاما، شهر بندری مهمی که امکانات بندری بسیار خوبی دارد و یک مرکز مهم تولیدی-صنعتی به شمار می‌آید، کیوتو که صنایع دستی اش معروف است و مرکز صنایع سنگین به حساب می‌آید، ناگويا که یک مرکز تولیدی است و بالاخره کوبه که یک شهر بندری مهم و مرکز صنایع کشتی‌سازی و حمل و نقل است.

می‌توان مشاهده کرد که جمعیت مسلمانان به طور عمده در نواحی مرکزی ژاپن توزیع شده‌اند؛ جاهایی که بیشتر این شهرهای بزرگ قرار دارند و به دلیل فعالیت‌های مالی، تجاری و صنعتی‌شان فرصت‌های کاری مناسبی فراهم آورده‌اند. همین امر این حقیقت را آشکار می‌سازد که ۸۰ درصد جمعیت مسلمانان ژاپن را کارگران تشکیل می‌دهند. شهرهای دیگری که جمعیت مسلمان در آن یافت می‌شوند، هیروشیما، شیروکا، سندای، هوکودیت، ساپرو و توکاشیماپند.

مسائلی که اقلیت مسلمان در ژاپن با آن مواجهند

مسائل و مشکلات مسلمانان در ژاپن در میان طبقات مختلف مسلمانانی که در این کشور زندگی می‌کنند، بسیار متفاوت است. با وجود این، برخی مسائل مشترک وجود دارد که به کل اقلیت جامعه مسلمانان مربوط می‌شود.

همان‌طور که قبلاً گفته شد، تقریباً ۸۰ درصد مسلمانان ژاپن متعلق به طبقه کارگرند. اکثریت بزرگی از آنها از کشورهای مختلف

که یا به این کشور مهاجرت کرده‌اند، یا برای شرکت‌های ژاپنی کار می‌کنند یا فرستادگان سیاسی (کشورهای مسلمان)‌اند. دشوار است که آمار دقیقی از تغییر مذهب در میان مسلمانان ژاپنی ارائه داد.

طبق بررسی‌های مرکز اسلامی ژاپن تقریباً ۵۰ هزار ژاپنی طی بیست و پنج سال گذشته به اسلام ایمان آورده‌اند. تنها از طریق مرکز اسلامی حدود ۱۵۰۰ تغییر مذهب انجام شده است. از این تعداد ۴۶۵ نفر مرد و ۱۰۶۶ نفر زنند. دلیل عمده اکثر زنانی که تغییر دین می‌دهند این است که بسیاری از زنان ژاپنی با مهاجران مسلمان ازدواج می‌کنند و قبل از ازدواج، اسلام را به عنوان دینشان می‌پذیرند.

این تعداد به طور چشمگیری بعد از سال ۱۹۹۲ افزایش پیدا کرده است. از آن زمان ۱۳۰ تا ۱۷۰ ژاپنی هر ساله مسلمان شده‌اند. به نظر می‌رسد دلیل عمده کیش گردانی [پذیرش اسلام] شناخت بیشتر اسلام از طریق کتاب‌های منتشر شده و نیز سخنرانی‌ها، گردهمایی‌ها و همایش‌هایی است که به وسیله مراکز مختلف فرهنگی، دانشگاه‌ها و مدرسه‌ها برگزار می‌شود. همچنین سفر مردم ژاپن به کشورهای مختلف مسلمان، فرهنگ اسلامی و نظام ارزش‌های اسلامی را بر آنان مکشوف می‌کند. دلیل عمده دیگر کیش گردانی، ازدواجی‌هایی است که میان مهاجران مسلمان و زنان ژاپنی انجام می‌گیرد که زنان ژاپنی قبل از ازدواج، اسلام را می‌پذیرند. گاهی اوقات نه تنها زنی که می‌خواهد ازدواج کند، بلکه خانواده درجه یک او هم اسلام را می‌پذیرند، به خصوص بچه‌هایشان که از ازدواج قبلی دارند یا دوستانشان. طبق آماري که مرکز اسلامی ژاپن منتشر کرده است، فقط در توکیو ۳۵۲ مورد ازدواج مهاجران مسلمان با زنان ژاپنی طی سال‌های ۱۹۹۳-۱۹۸۵ انجام گرفته است.

خصوصیت‌های اجتماعی-اقتصادی مسلمانان ژاپن

رئیس مرکز اسلامی ژاپن که به‌تازگی از عربستان سعودی دیدن کرده است، به روزنامه اردونیوز در جده گفته است که در حال حاضر تقریباً ۲۰ هزار مسلمان از کشورهای مختلف مقیم ژاپن‌اند، علاوه بر این ۵۰ هزار نفر از ژاپنی‌ها هم تازه مسلمان شده‌اند. طبق آمار سازمان ملل جمعیت کل ژاپن در سال ۱۹۹۲ بالغ بر ۱۲۴/۴۹۱/۰۰۰ نفر بود.

بنابراین، مسلمانان تنها ۰/۱۶ درصد از کل جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند. مسلمانان بومی حفظ و نگهداری آداب و رسوم سنتی ژاپنی و فرهنگ آن را همراه با ارزش‌های اسلامی از قبیل صداقت، رفتار مؤدبانه با همسایگان، سخت‌کوشی، تحمل و مدارا، سهیم کردن همه در فراگیری علم و دانش، احترام به بزرگترها، روابط خانوادگی نزدیک و همکاری دوجانبه ترویج و تبلیغ می‌کنند. جمعیت مسلمانان اساساً به دو طبقه قابل تقسیم است: طبقه متوسط که اغلب تجار و متخصصان از جمله پزشکان، استادان، معلمان و مهندسان، آن‌را تشکیل می‌دهند. طبقه دیگر بیشتر شامل کارگرانی است که در صنایع ژاپنی مشغول کارند. طبق بررسی‌های انجام شده از طرف مرکز اسلامی ژاپن این طبقه (طبقه کارگر) ۸۰ درصد جمعیت مسلمانان ژاپن را تشکیل می‌دهند. آنها به لحاظ اقتصادی کاملاً فقیرند. شرایط زندگی‌شان زیر سطح استاندارد است و برای تحصیلات سطوح پایین تری دارند. اکثر آنها از هند، پاکستان، ایران، بنگلادش، سریلانکا، فیلیپین و تایلند آمده‌اند. بسیاری از این کارگران می‌کوشند با ازدواج کردن با زنان ژاپنی مجوز اقامت دائم در آن کشور را به دست آورند. طبق قانون ژاپن آنها ابتدا یک ویزا به عنوان همسر (زن ژاپنی) دریافت می‌کنند که به آنها اجازه می‌دهد به

*** طبق بررسی‌های مرکز اسلامی ژاپن تقریباً ۵۰ هزار ژاپنی طی بیست و پنج سال گذشته به اسلام ایمان آورده‌اند. تنها از طریق مرکز اسلامی حدود ۱۵۰۰ مذهب انجام شده است. از این تعداد ۴۶۵ نفر مرد و ۱۰۶۶ دلیل عمده اکثر زنانی که تغییر دین می‌دهند این است که بسیاری از زنان ژاپنی با مهاجران مسلمان ازدواج می‌کنند و قبل از ازدواج، اسلام را به عنوان دینشان می‌پذیرند.**

آسیایی از جمله هند، پاکستان، بنگلادش، سریلانکا و ایران به این کشور مهاجرت کرده و بیشتر آنها انگیزه های مالی، فرهنگی و اقتصادی داشته اند. جدای از تجربه دشوار وفق یافتن با محیط ژاپن که میراث سنتی غنی و سنت های مذهبی متفاوتی دارد، آنها مشکلات جدی اقتصادی دارند. آنها از فقدان فرصت های مناسب شغلی عمدتاً به دلیل این حقیقت که تحصیلات خوبی ندارند و صاحب صلاحیت کافی نیستند، رنج می برند. آنها در جست و جو برای دستیابی به ویزای کار اغلب درگیر ازدواج های میان فرهنگی می شوند و وقتی ازدواجشان شکست می خورد، نابسامانی های خانوادگی و از دست دادن شغل را تجربه می کنند که همه اینها به زندگی زیرسطح استاندارد منتهی می شود. بی بهره بودن از تحصیلات عالی نه تنها استانداردهای اجتماعی - اقتصادی آنها را متأثر می سازد، بلکه منجر به نداشتن آگاهی دینی نیز می شود. آنها اطلاعات زیادی درباره ارزش های اسلامی که منجر به بهتر شدن زندگی مسلمانان می شود، ندارند و همین امر تأثیر منفی ای از اسلام به طور گسترده بر ژاپنی ها می گذارد.

ژاپنی هایی که تازه مسلمان شده اند، از این نوع مشکلات اقتصادی ندارند، اما مشکلاتی در سازگار کردن خود [با محیط] دارند. آنها با چنان فشار اجتماعی ای مواجهند که مانع از به کار بستن دین جدید آنها می شود. خانواده و دوستان سابق آنها که عمیقاً به سنت ها و ارزش های فرهنگی ژاپنی وفادارند، نمی توانند این تغییر جدید را در رفتار آنها بپذیرند و این امر شرایط را برای تازه مسلمان شده ها برای پایبندی به ارزش های اسلامی شان دشوار می کند. طبق گفته برخی از مسلمانان جدید در ژاپن، مسلمان شدن نسبتاً آسان است، اما یک مسلمان خوب ماندن بسیار دشوار است، به دلیل فشار از طرف خانواده و دوستانی که ارزش ها، اعتقادات و اعمال نوین آنها را نمی توانند درک کنند. رکن رکین جامعه مسلمانان ژاپن، متخصصان و تاجران مسلمانند - چه از میان مهاجران و چه از میان

ژاپنی های تازه مسلمان شده - کسانی که بیشتر از مسائل و مشکلات موجود آگاهند. معتقدند تسهیلات مناسب ضروری برای ایجاد یک زندگی عادی اسلامی در دسترس نیست. اینان افراد تحصیل کرده ای اند که نسبت به وظایف مذهبی شان حساس و دلسوزند و برای غلبه بر کاستی ها از جمله فقدان تسهیلات اسلامی که تمام جامعه مسلمانان ژاپن را متأثر می سازد، سخت می کوشند.

فقدان آموزش اسلامی

کیفیت آموزشی مسلمانان در ژاپن بسیار نامطلوب است. مدرسه های دولتی، اسلام را به عنوان یک موضوع جداگانه تدریس نمی کنند، اما شناخت اسلام را به عنوان بخشی از برنامه درس تاریخ ارائه می دهند. آموزش اسلامی اساسی از طرف انجمن مسلمانان ژاپن، مرکز اسلامی ژاپن، مؤسسه اسلامی عرب و مرکز اسلامی توکاشیما پیشنهاد شد. هیچ مدرسه دینی ای برای بچه های مسلمانان وجود ندارد و آموزش اسلامی به طور انفرادی در خانه یا از طریق معلمان خصوصی انجام می گیرد.

مرکز اسلامی ژاپن برای بنیان نهادن یک مدرسه مناسب اسلامی برای بچه ها در توکیو سخت تلاش می کند و به جمع آوری سرمایه برای این منظور می پردازد. همانطور که یکی از مدیران این مرکز اشاره کرده است در سراسر کشور، کمبود مدرسی که از طرف مسلمانان حمایت شود، وجود دارد. همچنین مؤسسه هایی برای مطالعات سطح بالاتر اسلامی وجود ندارد. برخی دانشگاه ها امکانات مطالعات شرق میانه و زبان عربی را دارند. یک دانشگاه در توکیو مطالعات قانون شریعت را ارائه می دهد. زبان عربی در دانشگاه های توکیو و اوزاکا و برخی مؤسسه های انگشت شمار دیگر به دانشجویان خارجی آموزش داده می شود.

مؤسسه های دیگری نیز وجود دارند، از جمله مؤسسه اسلامی برای مطالعه فرهنگ عربی - اسلامی که در سال ۱۹۸۲ در توکیو تأسیس شد و یک مدرسه عالی و مراکز آموزش اسلامی در توکاشیما. اما این امکانات پراکنده به هیچ وجه برای پاسخ گفتن به نیازهای مسلمانان در ژاپن کافی نیست.

کمبود مسجد

در سراسر کشور، کمبود مسجد به طور گسترده ای احساس می شود. در حال حاضر در بسیاری از شهرها این تمایل وجود دارد که ساختمان های مسکونی را تبدیل به مسجد کنند. برای مثال در توکیو بیست و پنج تاسی باب از این نوع مسجدها وجود دارد، اما مردم هنوز هم ضرورت وجود یک مسجد جامع مناسب را احساس می کنند. مسجد توکیو که در سال ۱۹۸۳ ساخته شد، مرکز فعالیت های مسلمانان در ژاپن بود، اما بنای آن با توفان های دائمی، باران و زمین لرزه های پیایی ویران شد و در سال ۱۹۸۶ آن را خراب کردند. هرچند همان طور که قبلاً گفته شد، بازسازی مجدد آن به طور جدی برنامه ریزی شده و محل اولیه آن مشخص شده است.

نبود گورستان مخصوص مسلمانان

وجود گورستان های ویژه مسلمانان در همه شهرهای بزرگ ژاپن که جمعیت مسلمان در آن تجمع کرده است ضروری به نظر می رسد. حتی توکیو که بزرگترین جمعیت مسلمانان ژاپن را در خود جای داده است، گورستان مخصوص مسلمانان ندارد. تنها یک گورستان در کشور وجود دارد که در شهر انزان در استان یاماناشی واقع شده است که همسایه غربی توکیو است و مالکیت آن از آن انجمن مسلمانان ژاپن است.

هزینه انتقال جسد به این مکان بسیار بالاست. به علاوه کسانی که عضو انجمن نباشند باید حدود ۱۲۰۰۰ دلار آمریکا فقط برای تهیه

* رکن رکین جامعه مسلمانان ژاپن،

متخصصان و تاجران

مسلمانند - چه از

میان مهاجران و چه

از میان ژاپنی های

تازه مسلمان شده -

کسانی که بیشتر از

مسائل و مشکلات

موجود آگاهند.

معتقدند تسهیلات

مناسب ضروری

برای ایجاد یک

زندگی عادی

اسلامی در دسترس

نیست. اینان افراد

تحصیل کرده ای اند

که نسبت به وظایف

مذهبی شان

حساس و دلسوزند

و برای غلبه بر

کاستی ها از جمله

فقدان تسهیلات

اسلامی که تمام

جامعه مسلمانان

ژاپن را متأثر

می سازد، سخت

می کوشند.

*** آنها آثار ادبی و مقالات اسلامی را ترجمه می‌کنند. آن طور که مرکز اسلامی ژاپن اعلام کرده است، اخیراً سی کتاب و جزوه اسلامی در ژاپن به وسیله این مرکز منتشر و به طور رایگان توزیع شده است. مسئله کمبود کتاب‌های مرجع درباره اسلام به وسیله سازمان‌های اسلامی حل شده است. با وجود این مسلمانان هنوز هم احساس می‌کنند ایجاد مدرسه‌های اسلامی بیشتر و حتی یک دانشگاه اسلامی برای نسل جوان مسلمانان ضروری است.**

یک قبر بردارند. این قیمت برای مسلمانان معمولی بسیار گران است. زیرا بسیاری از آنها کارگرانی اند که از کشورهای دیگر آمده‌اند. مرکز اسلامی ژاپن می‌کوشد این مشکل را حل کند. به این منظور آنها کمیته سرمایه‌گذاری برای قبرستان مسلمانان را تأسیس و یک حساب در بانک ملی پاکستان در توکیو باز کرده‌اند که پذیرای کمک‌های مسلمانان سخاوتمند و بلندنظر است. آنها می‌کوشند زمینی به مساحت ۳ هزار مترمربع را به ارزش ۶۰ میلیون ین برای گورستان مسلمانان فراهم کنند.

نایابی گوشت حلال

تقاضا برای گوشت حلال در ژاپن در میان مسلمانان افزایش یافته اما این نیاز برآورده نشده است. طبق تازه‌ترین آمار که مرکز اسلامی ژاپن منتشر کرده است، با وجود این که در حال حاضر در توکیو ۱۶ رستوران با استفاده از گوشت حلال غذا سرو می‌کنند، به جز دو رستوران دیگر که یکی در سیلاوا و دیگر در کانگوا قرار دارد، جامعه مسلمانان ژاپن برنامه مناسبی برای دستیابی به غذای حلال ندارند. تنها ۱۸ قصابی در سراسر ژاپن، گوشت حلال [به مشتریان] عرضه می‌کنند. مردم باید برای تهیه گوشت حلال، مسافت‌های طولانی را طی کنند و حتی گاهی اوقات مجبورند هفته‌ها برای دریافت آن، بخصوص در شهرهای کوچک منتظر بمانند. باید برای بچه‌های مسلمانان هم یک برنامه غذایی با گوشت حلال در مدارس تهیه کرد، زیرا در آنجا غذاهای معمولی ژاپنی برای نهار سرو می‌شود.

کمبود امکانات پزشکی

برای بسیاری از مهاجران مسلمان، دسترسی به درمان پزشکی که در ژاپن بسیار گران است، مشکل است. از آنجا که اکثر این مهاجران کارگران معمولی‌اند، تحت پوشش بیمه درمانی قرار ندارند. حتی در موارد اورژانس هم هیچ درمانگاه یا بیمارستانی که این مسلمانان بتوانند برای معاینات پزشکی و درمان به آنجا مراجعه کنند، وجود ندارد. اغلب سازمان‌های اسلامی برای تهیه هزینه درمان به آنها کمک می‌کنند که البته دامنه فعالیت‌های این سازمان‌ها در این زمینه بسیار محدود است.

آینده اسلام در ژاپن

امر دعوت [به اسلام] در ژاپن از بعضی جهات بسیار آسان است، اما از جهات دیگر دشوار می‌نماید. از این جهت که ژاپنی‌ها مردمی خالی از تعصب و روشن‌اندیش‌اند، کار سهلی است. آنها نسبت به هیچ دین و مذهبی تعصب [شدید] ندارند و همان‌طور که قبلاً اشاره شد، می‌توانند مذاهب دیگر را قبول کنند و جذب آن شوند؛ مذاهبی که از نقاط مختلف قاره آسیا به آنها معرفی می‌شود. با این همه آنها به یکی از تحصیل‌کرده‌ترین جوامع دنیا تعلق دارند. آنها نسبت به معانی ضمنی سطحی بسیار حساس‌اند و تبلیغ اسلام تنها از طریق دعوت برای آنها کافی نیست. وقتی آنها می‌بینند که مسلمانان به آنچه تبلیغ می‌کنند، عمل نمی‌کنند، علاقه‌شان را به اسلام از دست می‌دهند. شاید تبلیغات اسلامی در ژاپن به همان روشی که به وسیله صوفیسم در شبه قاره هند استفاده می‌شود، احتیاج دارد. مسلمانان باید به جای موعظه و تبلیغ صرف، تصویر نمونه‌ای از ارتباطشان را ارائه بدهند.

ژاپنی‌ها، فرهنگی بسیار غنی و سنت‌های دیرینه و ریشه‌دار دارند. آنها بسیار سختکوش‌اند (در حقیقت کار برای آنها یک عبادت است)، بسیار نسبت به بزرگترهایشان مؤدبند و نظام خانوادگی محکمی دارند که بسیار با ارزش‌های اسلامی همخوانی دارد. آنها بسیار کوشا و با پشتکارند و نسبت به جامعه و نظام سیاسی‌شان متعهد و به نظام ارزشی یکپارچه شینتو علاقه روحی - روانی دارند.

ارزش‌های اسلامی و جهانی مربوط به برابری و عدالت در ماده ۱۴ قانون اساسی جدید ژاپن منعکس شده است که می‌گوید: «همه مردم نزد قانون برابرند و نباید هیچ‌گونه تبعیض به لحاظ سیاسی، اقتصادی یا در روابط اجتماعی در میان مردم به دلیل نژاد، دین، جنس، موقعیت اجتماعی یا عنوان خانوادگی وجود داشته باشد.»

اگر ژاپنی‌ها به طرز عقلانی با آثار ادبی اسلامی مواجه شوند، می‌توانند بهتر به ارزش آن پی ببرند و آن را بهتر درک کنند. اخیراً برخی محققان اسلامی تحصیل‌کرده آثار با ارزشی درباره اسلام، شامل سیره پیامبر اسلام و تفسیر قرآن مجید منتشر کرده‌اند. محققان ژاپنی و مسلمانان خدمت بزرگی به سازمان‌های اسلامی ارائه می‌کنند، بخصوص به مرکز اسلامی ژاپن. آنها آثار ادبی و مقالات اسلامی را ترجمه می‌کنند. آن‌طور که مرکز اسلامی ژاپن اعلام کرده است، اخیراً سی کتاب و جزوه اسلامی در ژاپن به وسیله این مرکز منتشر و به طور رایگان توزیع شده است. مسئله کمبود کتاب‌های مرجع درباره اسلام به وسیله سازمان‌های اسلامی حل شده است. با وجود این مسلمانان هنوز هم احساس می‌کنند ایجاد مدرسه‌های اسلامی بیشتر و حتی یک دانشگاه اسلامی برای نسل جوان مسلمانان ضروری است.

علاوه بر بهبود وضعیت مراکز آموزش اسلامی موجود، گسترش امکانات اسلامی چندمنظوره در ژاپن ضروری است. با توجه به کمبود زمین و قیمت بالای ساخت و ساز، می‌توان امکانات مختلف مذهبی، آموزشی و بهداشتی را با یکدیگر به شکل سازمان‌های سلسله‌مراتبی در مناطق مختلف شهری در اماکنی که مسلمانان اقامت دارند، ادغام کرد. برای مثال زمینی که برای مسجد توکیو اختصاص داده شده است می‌تواند برای امکانات مهمتر جامعه مسلمانان، از قبیل دبیرستان، کالج، کتابخانه، درمانگاه و مرکز اجتماعی - که می‌توان از آن برای همایش‌ها، سخنرانی‌ها و کارهای تبلیغی استفاده کرد - به کار رود. همین‌طور برای تسهیلات کم‌اهمیت‌تر از قبیل مدرسه ابتدایی، سالن مطالعه، یک داروخانه کوچک و مکانی برای گردهم‌آیی‌های اجتماعی نیز می‌تواند به کار رود. یک مسجد کوچک هم می‌تواند در مرکز جامعه مسلمانان، تسهیلات لازم را در مناطقی که مسلمانان کمتری زندگی کنند، فراهم کند.

به جای تکیه کامل بر کمک‌های کشورهای مسلمان دیگر، مسئله کمبود سرمایه برای ایجاد چنین تسهیلاتی را می‌توان با کمک گرفتن از جامعه تاجران مسلمان ژاپنی تأمین کرد. جامعه تاجران مسلمان ژاپن انگیزه و پتانسیل لازم را برای حمایت مالی از این پروژه‌ها دارد. تبلیغ اسلامی در ژاپن باید با در نظر گرفتن فرهنگ و شیوه زندگی مردم ژاپن پیش رود. ژاپنی‌ها ملت بسیار متمدنی‌اند که به استفاده از فناوری نوین بیش از ملت‌های دیگر جهان عادت کرده‌اند. مسلمانان هم باید از تکنیک‌های مدرن ارتباطات استفاده کنند. تلویزیون بهترین رسانه برای این منظور است. در گذشته مسلمانان ژاپن برای نزدیک شدن به رسانه‌های گروهی و یافتن توضیح برخی سوءتفاهم‌هایی که رسانه‌های غربی درباره اسلام ایجاد و مسلمانان را به عنوان تروریسم ترسیم کرده‌اند، تلاش‌هایی داشته‌اند و محققان مسلمان چنین اتهاماتی را رد کرده‌اند.

با تلاش‌های در حال انجام این جامعه پرشور و نشاط، آنها به زودی مسلمانان متعددی در ژاپن را به دوره‌ای می‌کشاند که جامعه اقلیت مسلمان، الگو و مدل و منبع الهامی برای اقلیت‌های مسلمان دیگر در سراسر جهان خواهد بود، همان‌طور که ژاپن در زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و تکنولوژیکی عملکرد فوق‌العاده چشمگیری داشته و برای جهان الگو بوده است.